

Ustawa rekrutacyjna

Rekrutacja to sformalizowany proces naboru do organizacji, skuteczna selekcja chętnych, zespół działań mający na celu wybranie kandydatów spełniających określone kryteria. W systemie oświaty, którego celem jest zapewnienie każdemu konstytucyjnego prawa do bezpłatnej nauki¹, rekrutacja jest instrumentem prawnym umożliwiającym dostęp do publicznych jednostek oświatowych na równych, przejrzystych zasadach i możliwych do spełnienia warunkach. Na władzach publicznych spoczywa obowiązek zapewnienia obywatelom powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. Jednym z głównych zapisów definiujących rekrutację w systemie oświaty jest zasada powszechnej dostępności².

Dotychczasowe praktyki rekrutacji w systemie oświaty corocznie wzbudzały fale krytyki i niezadowolenia.

“**Od 18 grudnia 2013 r. sprawy rekrutacji w systemie oświaty reguluje rozdział 2a ustawy o systemie oświaty „Przyjmowanie do publicznych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek”.**”

Przepisy nieadekwatne do aktualnej kultury administracyjnej powodowały liczne protesty rodziców. Wobec braku sensownych uregulowań prawnych dyrektorzy oraz samorządowcy byli bezsilni i – cokolwiek zrobili – narażali się na zarzut działania niezgodnego z prawem. Nawet oczywiste próby porządkowania sytuacji, takie jak wprowadzanie systemów informatycznych do procedur rekrutacji, okazywały się działaniami bezprawnymi. Rzecznik Praw Obywatelskich – w atmosferze powszechnej krytyki, skarg rodziców,

samorządowców i Głównego Inspektora Danych Osobowych – wniósł sprawę do Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał orzekł³ o niezgodności art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP i uchylił wydane na tej podstawie prawnej akty wykonawcze. Podstawowe zarzuty stawiane przez Trybunał dotychczasowym przepisom to:

- samoistność regulacji zawartych w rozporządzeniu, wynikających z braku odpowiednich zapisów na poziomie ustawy,
- nadanie aktowi wykonawczemu charakteru podstawowego źródła prawa z pominięciem przepisów ustawy,
- dopuszczenie do precyzowania zasad rekrutacji w aktach o jeszcze niższej randze obowiązywania niż rozporządzenie, tj. w statutach jednostek oświatowych.

Od 18 grudnia 2013 r. sprawy rekrutacji w systemie oświaty regu-

luje rozdział 2a ustawy o systemie oświaty⁴ *Przyjmowanie do publicznych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek*. Nowe przepisy doprecyzowały znaczenie „zasady powszechnej dostępności do publicznych przedszkoli i szkół” jako podstawy do ubiegania się o przyjęcie do wybranego przedszkola albo szkoły na równych, przejrzystych i możliwych do spełnienia warunkach, lecz bez gwarancji, że osoba zainteresowana zostanie przyjęta do tej jednostki systemu oświaty, która jest przez nią

¹ Zgodnie z art. 70 Konstytucji RP każdy ma prawo do nauki. Nauka jest obowiązkowa do 18. roku życia.

² Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 3 oraz art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, publiczne przedszkole i publiczna szkoła prowadzą rekrutację w oparciu o zasadę powszechnej dostępności.

³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 stycznia 2013 r. (sygn. sprawy K 38/12).

⁴ Chodzi o *Ustawę z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2014, poz. 7).

preferowana (o ile nie jest to szkoła podstawowa lub gimnazjum z wyznaczonym obwodem).

Przyjmowanie z urzędu a rekrutacja

Głównym zadaniem systemu oświaty jest zapewnienie dzieciom możliwości realizacji obowiązku szkolnego.

Rekrutacja jest postępowaniem, które sprowadza się do wyłonienia kandydata w sytuacji konkurencji o miejsce w przedszkolu, szkole lub placówce.

W związku z powyższym każda jednostka samorządu terytorialnego wypełniająca zadania gminy tworzy sieć szkół podstawowych i gimnazjów na danym terenie i wyznacza im obwody, w ramach których dzieci i młodzież mogą odbyć obowiązek szkolny. Szkoły podstawowe i gimnazja z urzędu przyjmują uczniów zamieszkałych w tym obwodzie. W tym przypadku rodzic zobowiązany jest jedynie do zgłoszenia swojego dziecka do szkoły. Rekrutacja natomiast jest postępowaniem, które sprowadza się do wyłonienia kandydata w sytuacji konkurencji o miejsce w przedszkolu, szkole lub placówce. Dotychczasowym praktykom stosowanym podczas rekrutacji w systemie oświaty Trybunał wytknął szereg ewidentnych nieprawidłowości. Jedną z nich był wybiórczy sposób określania kryteriów rekrutacji niezgodny z Konstytucją RP. Dlatego najistotniejszą zmianą w nowych przepisach jest określenie (na poziomie ustawy) grup kryteriów,

które powinny być brane pod uwagę przy przyjmowaniu uczniów do publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół i placówek, w różnym zakresie i różnej kolejności – w zależności od typu i rodzaju jednostki, do której przeprowadzana jest rekrutacja. Istotą stosowania kryteriów w rekrutacji jest to, że preferencje dla niektórych grup kandydatów powodują ograniczenie korzystania z konstytucyjnego prawa do edukacji przez osoby nieuprzywilejowane. W nowych przepisach określono trzy grupy kryteriów, którymi należy się kierować w procesie rekrutacji.

Trzy grupy kryteriów rekrutacyjnych

Pierwsza grupa uwzględnia tzw. kryteria losowe, czyli zakres potrzeb osób, które – mając trudniejszą sytuację rodzinną lub zdrowotną – uzyskują od państwa szczególną pomoc. Kształując katalog tych kryteriów, uwzględniono przepisy Konstytucji RP⁵ oraz umów międzynarodowych⁶. Te kryteria zostały odmiennie sformułowane w zależności od tego, czy dotyczą dzieci i młodzieży, czy dorosłych.

Najistotniejszą zmianą w nowych przepisach jest określenie (na poziomie ustawy) grup kryteriów, które powinny być brane pod uwagę przy przyjmowaniu uczniów do publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół i placówek.

W stosunku do dzieci i młodzieży katalog kryteriów losowych obejmuje siedem sytuacji:

- wielodzietność rodziny kandydata,
- niepełnosprawność kandydata,
- niepełnosprawność jednego z rodziców kandydata,
- niepełnosprawność obojga rodziców kandydata,
- niepełnosprawność rodzeństwa kandydata,
- samotne wychowywanie kandydata przez rodzica,
- objęcie kandydata pieczęcią zastępczą.

W odniesieniu do osób pełnoletnich kryteria losowe obejmują pięć sytuacji:

- wielodzietność rodziny kandydata,
- niepełnosprawność kandydata,
- niepełnosprawność dziecka kandydata,
- niepełnosprawność innej osoby bliskiej, nad którą kandydat sprawuje opiekę,
- samotne wychowywanie dziecka przez kandydata.

Wszystkie kryteria z tej grupy mają jednakową wartość i nie mogą być dowolnie wybierane przez jednostki przeprowadzające rekrutację. Na potrzeby rekrutacji ustawa podaje definicję rodziny wielodzietnej⁷ i osoby samotnie wychowującej dziecko⁸.

Druga grupa kryteriów odwołuje się do potrzeb dziecka i jego rodziny i stanowi wypełnienie kolejnych zobowiązań społecznych⁹. Kryteria z tej grupy mają za zadanie sprzyjać podwyższaniu standardu życia rodziny. Kompetencja określania kryteriów tej grupy została złożona w ręce organów prowadzących przedszkola, szkoły i placówki, w szczególności jednostek samorządu terytorialnego. To one są w stanie najlepiej rozpoznać potrzeby

⁵ Zgodnie z art. 69 i 71 ust. 1 Konstytucji RP władze publiczne udzielają osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej, a rodziny wielodzietne i niepełne mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

⁶ Chodzi o Konwencję z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169).

⁷ Rodziną wielodzietną jest rodzina wychowująca troje i więcej dzieci (art. 20b pkt 1).

⁸ Osoba samotnie wychowująca dziecko to panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem (art. 20b pkt 2).

⁹ Zgodnie z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP państwo zobowiązało się do uwzględniania dobra rodziny w swojej polityce społecznej i gospodarczej.

rodzin zamieszkałych na ich terenie. Potrzeby te, jak również możliwości ich zaspokajania, różnią się w poszczególnych regionach kraju i w związku z tym dążenie do jednego, uniwersalnego rozwiązania nie było celowe.

Ustawa wskazuje, że w grupie tych kryteriów powinny zostać uwzględnione przesłanki, które w znaczący sposób ułatwiają funkcjonowanie rodziny, sprzyjają pogodzeniu obowiązków zawodowych z obowiązkami rodziców i stwarzają dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Tworząc te kryteria, organy prowadzące mogą uwzględnić kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata w wysokości określonej przez ten organ, a także zostały wyposażone w możliwość określenia hierarchii kryteriów z tej grupy. Hierarchia ta jest określana przez przyznanie różnej liczby punktów poszczególnym kryteriom. Organy prowadzące, działające w bezpośredniej relacji ze społecznością lokalną, są w stanie najlepiej zidentyfikować potrzeby rodzin, które powinny być uwzględnione w procesie rekrutacji.

Skład i szczegółowe zadania komisji rekrutacyjnej będą określone w jednym z trzech rozporządzeń, które zostaną wydane przez ministra w terminie do 1 stycznia 2016 r.

Trzecia grupa kryteriów uwzględni indywidualne zdolności kandydatów, ich predyspozycje i zainteresowania, które powinny być wzięte pod uwagę przy dokonywaniu rekrutacji do tych szkół i placówek, gdzie wymaga się od uczniów specjalnych predyspozycji (np. szkoły artystyczne, dwujęzyczne, sportowe i mistrzostwa sportowego, placówki oświatowo-wychowawcze, poszczególne typy szkół ponadgimnazjalnych). Przy przyjmowaniu do szkół należy kierować się wynikami spraw-

dzianu lub egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki po szkole podstawowej lub po gimnazjum oraz ocenami uzyskanymi na świadectwie ukończenia szkoły, natomiast w przypadku szkół i placówek ukierunkowanych na rozwój nieprzeciętnych uzdolnień przewiduje się przeprowadzenie dodatkowych sprawdzianów, które pozwolą na zdiagnozowanie intelektualnych i fizycznych możliwości i predyspozycji kandydatów.

Postępowanie rekrutacyjne prowadzi komisja rekrutacyjna

Zasadą przyjmowania kandydatów do przedszkoli, szkół i placówek jest przeprowadzanie postępowania rekrutacyjnego. Wyjątek stanowi przyjmowanie z urzędu uczniów zamieszkałych w obwodzie szkoły podstawowej i gimnazjum. Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza komisja rekrutacyjna powołana przez dyrektora, który wyznacza jej przewodniczącego. Skład i szczegółowe zadania komisji rekrutacyjnej będą określone w jednym z trzech rozporządzeń¹⁰, które zostaną wydane przez ministra w terminie do 1 stycznia 2016 r. Dzisiaj wiemy, że jej zadaniem jest ustalenie wyników postępowania rekrutacyjnego i podanie ich do publicznej wiadomości. Ponadto komisja przeprowadza dodatkowe sprawdziany przewidziane prawem w szkołach i placówkach, gdzie realizowany program wymaga od kandydatów szczególnych indywidualnych predyspozycji.

Postępowanie rekrutacyjne prowadzi się na wniosek rodzica lub kandydata

Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza się na wniosek rodzica kandydata albo kandydata pełnoletniego, złożony odpowiednio do dyrektora wybranego przedszkola, szkoły lub placówki. Z uwagi na poważne zarzuty

Zdolny sześciolatek

21 marca 2014 r. w Ośrodku Rozwoju Edukacji odbyła się konferencja *Kompleksowe rozwiązania w edukacji w obszarze pracy z uczniem zdolnym, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ucznia 6-letniego*, organizowana w ramach projektu systemowego „Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym”.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele kuratoriów oświaty, placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek wychowania pozaszkolnego oraz szkół, w tym Szkół Odkrywców Talentów oraz Miejsc Odkrywania Talentów. Konferencja w szczególności adresowana była do osób pracujących z najmłodszym uczniem.

Więcej informacji

Trybunału Konstytucyjnego, dotyczące dotychczasowych praktyk związanych ze zbieraniem danych osobowych w czasie rekrutacji oraz sposobem ich przetwarzania, publikowania i przechowywania, aktualne przepisy wprowadzają w tym obszarze zasadnicze zmiany. Zawartość wniosku skła-

¹⁰ Zgodnie z art. 20 § 3 ustawy o systemie oświaty minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi w drodze rozporządzenia skład i szczegółowe zadania komisji rekrutacyjnej, szczegółowy tryb i terminy przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego, a także terminy składania dokumentów.

danego na potrzeby rekrutacji została ściśle określona.

Wniosek zawiera dane kandydata pozwalające potwierdzić jego tożsamość, adres zamieszkania oraz dane kontaktowe rodziców kandydata lub samego kandydata (w przypadku osób pełnoletnich). Do wniosku dołączane są dokumenty poświadczające spełnienie kryteriów istotnych na poszczególnych etapach rekrutacji. W formie oświadczenia przedkładane są informacje dotyczące wielodzietności rodziny kandydata, samotnego wychowywania dziecka oraz niewychowywania żadnego dziecka wspólnie z jego rodzicem, dochodu rodziny kandydata w przeliczeniu na osobę oraz nieposiadania żadnych kwalifikacji zawodowych przez kandydata. Spełnienie pozostałych kryteriów jest dokumentowane przy pomocy orzeczeń, zaświadczeń lub świadectw.

Ustawa ściśle określa, jakie dokumenty mogą być zbierane w procesie rekrutacji. Istotną zmianą jest fakt, że przewodniczący komisji rekrutacyjnej będzie mógł żądać dokumentów potwierdzających okoliczności zawarte w oświadczeniach informujących o spełnieniu kryteriów, może także zwrócić się do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata o potwierdzenie tych okoliczności.

Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza się na wniosek rodzica kandydata albo kandydata pełnoletniego, złożony odpowiednio do dyrektora wybranego przedszkola, szkoły lub placówki.

W procedurze sprawdzania danych zawartych w oświadczeniach w szczególności sposób zadbano o weryfikację oświadczenia o samotnym wychowywaniu dziecka. W tym przypadku

może zostać przeprowadzony wywiad środowiskowy. Miejmy nadzieję, że takie zapisy pozwolą na uporządkowanie powszechnej praktyki nadużywania tego kryterium w sytuacji konkurencji o miejsce w przedszkolu.

O przyjęciu kandydata do danego przedszkola, szkoły czy placówki decyduje komisja rekrutacyjna.

Wniosek o przyjęcie do przedszkola lub szkoły może być złożony do nie więcej niż trzech wybranych publicznych jednostek, chyba że organ prowadzący dopuści możliwość kandydowania do większej liczby jednostek. Skorzystanie z tego uprawnienia przez jednostkę samorządu terytorialnego jest dowodem szerokiego rozumienia zasady powszechnej dostępności do przedszkoli i szkół jako prawa do uczęszczania do każdego konkretnego przedszkola albo szkoły wybranej przez kandydata lub jego rodziców.

O przyjęciu kandydata decyduje komisja rekrutacyjna

O przyjęciu kandydata do danego przedszkola, szkoły czy placówki de-

cyduje komisja rekrutacyjna. Sposób, w jaki komisja wyłoniła kandydatów do przyjęcia, opisuje protokół postępowania rekrutacyjnego. Od rozstrzygnięcia komisji przysługuje tryb odwoławczy. Odwołanie wnosi się do dyrektora jednostki przeprowadzającej postępowanie rekrutacyjne, a na rozstrzygnięcie służy skarga do sądu administracyjnego. Ustawa precyzyjnie określa sposób publikowania wyników rekrutacji oraz zakres jawności danych osobowych kandydatów. Jawne są imię i nazwisko, rozstrzygnięcie komisji i najniższa liczba punktów, która uprawnia do przyjęcia. Wyniki rekrutacji podaje się do publicznej wiadomości w formie list kandydatów (zawierających imiona i nazwiska uszeregowane wg kolejności alfabetycznej oraz informację o rozstrzygnięciu komisji) poprzez umieszczenie jej w widocznym miejscu w siedzibie jednostki, która prowadzi rekrutację.

Sposób przechowywania danych osobowych o kandydatach

Nowe przepisy szczegółowo opisują sposób przechowywania dokumentacji gromadzonej w celu przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego. W przypadku kandydatów przyjętych

dane zgromadzone w procesie rekrutacji przechowywane są nie dłużej niż do końca okresu, w którym uczeń, słuchacz lub wychowanek korzysta z oferty jednostki oświatowej. W przypadku kandydatów nieprzyjętych dane zgromadzone w procesie rekrutacji przechowywane są przez rok, chyba że na rozstrzygnięcie została wniesiona skarga do sądu administracyjnego i postępowanie nie zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Zapisy dotyczące ochrony danych osobowych stanowią wypełnienie zaleceń zawartych w wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a także we wnioskach Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w zakresie przetwarzania danych osobowych kandydatów w procedurze przyjęcia do jednostek należących do systemu oświaty.

Najwięcej zmian w rekrutacji do przedszkoli

Powszechne przekonanie o istotnym wpływie edukacji przedszkolnej na rozwój dziecka sprawiło, że większość rodziców chce korzystać z oferty przedszkola. Mimo że sieć przedszkoli w naszym kraju w ostatnich latach intensywnie się rozrasta, to nadal rywalizacja o miejsce w przedszkolu budzi największe emocje. Dotychczasowy sposób rekrutacji do przedszkoli był powszechnie krytykowany, a protesty rodziców dzieci w wieku przedszkolnym stały się istotnym argumentem w dyskusji o aktualnych zmianach w prawie oświatowym.

Nowe przepisy dotyczące przyjmowania do przedszkoli obowiązują także w innych formach wychowania przedszkolnego (punktach przedszkolnych i zespołach przedszkolnych) oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach

podstawowych, które będą funkcjonowały jeszcze dwa lata, tj. do 31 sierpnia 2016 r. Tak jak dotychczas dzieci raz przyjęte do przedszkola mogą kontynuować w nim edukację do osiągnięcia wieku, w którym mają obowiązek podjąć naukę w szkole podstawowej. Warunkiem kontynuacji jest złożenie przez rodzica (w odpowiednim czasie) deklaracji o woli kontynuacji edukacji przedszkolnej w danym przedszkolu. Na wolne miejsca w przedszkolu przeprowadza się postępowanie rekrutacyjne. Nową zasadą postępowania rekrutacyjnego jest możliwość ograniczenia rekrutacji tylko do kandydatów zamieszkałych na obszarze danej gminy.

“*Przepisy ustawy zobowiązują jednostkę samorządu terytorialnego do zapewnienia miejsca wychowania przedszkolnego dla każdego dziecka będącego mieszkańcem gminy (w tym roku dla dzieci pięcioletnich, od 1 września 2015 r. dla dzieci czteroletnich, a od 1 września 2017 r. – trzyletnich).*”

Takie rozwiązanie jest ściśle związane z innymi przepisami ustawy¹¹, które zobowiązują jednostkę samorządu terytorialnego do zapewnienia miejsca wychowania przedszkolnego dla każdego dziecka będącego mieszkańcem gminy (w tym roku dla dzieci pięcioletnich, od 1 września 2015 r. dla dzieci czteroletnich, a od 1 września 2017 r. – trzyletnich). Postępowanie rekrutacyjne w przedszkolu może być prowadzone maksymalnie w trzech etapach. Na pierwszym etapie mają zastosowanie kryteria losowe, na drugim – lokalne, ustanowione przez organ prowadzący, a na trzecim – łącznie kryteria ustawowe i lokal-

ne. Docelowo kryteria lokalne ustali rada gminy, a w okresie przejściowym na rok szkolny 2014/2015 zrobi to dyrektor przedszkola w uzgodnieniu z wójtem, burmistrzem lub prezydentem. W związku z etapowo wprowadzaniem obowiązkiem zapewnienia wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym edukacji przedszkolnej kryteria wyboru dzieci w rekrutacji do przedszkoli z czasem będą traciły na znaczeniu.

Przyjmowanie do szkół podstawowych i gimnazjów bez kryteriów losowych

Podczas przyjmowania do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów zachowane zostają dotychczasowe rozwiązania, zgodnie z którymi uczniowie mieszkający w obwodzie danej szkoły są przyjmowani z urzędu. Warunkiem przyjęcia do gimnazjum jest ukończenie szkoły podstawowej. Rekrutację w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzi się w przypadku przyjęć kandydatów mieszkających poza

¹¹ Zgodnie z art. 14 ust. 3 i 3b, a także ust. 4 i 4b ustawy – wprowadzonymi Ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 827) – wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany do zapewnienia miejsca wychowania przedszkolnego dla każdego dziecka będącego mieszkańcem gminy.

obwodem szkoły. Tak jak do tej pory postępowanie rekrutacyjne ma jeden etap i wchodzi w grę wyłącznie kryteria lokalne. Docelowo kryteria ustala rada gminy, a w okresie przejściowym na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016 – rada pedagogiczna w statucie szkoły. Kandydaci, którzy z przyczyn losowych mają trudniejszą sytuację rodzinną, w szkole obwodowej przyjmowani są z urzędu i dlatego w tych typach szkół podczas rekrutacji kryteria losowe nie mają zastosowania.

nego, które może mieć trzy etapy. Na pierwszym etapie mają zastosowanie kryteria odnoszące się do wyników nauki po ukończeniu gimnazjum opisane w ustawie o systemie oświaty.

Zmianie uległ zakres przedmiotów, z których oceny obowiązkowo są brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym. W katalogu obok języka polskiego wyodrębniono matematykę – przedmiot zdawany obecnie obowiązkowo na egzaminie maturalnym

czającymi możliwość wyboru kierunku kształcenia. Dopiero na trzecim etapie postępowania rekrutacyjnego mają zastosowanie kryteria losowe.

Laureaci i finaliści przyjmowani w pierwszej kolejności

Zachowane zostały dotychczasowe uprawnienia laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych i laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim, którzy w myśl nowych przepisów będą przyjmowani do wybranego publicznego gimnazjum lub publicznej szkoły ponadgimnazjalnej w pierwszej kolejności, bez postępowania rekrutacyjnego.

Podczas przyjmowania do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów zachowane zostają dotychczasowe rozwiązania, zgodnie z którymi uczniowie mieszkający w obwodzie danej szkoły są przyjmowani z urzędu.

Zasad rekrutacji nie reguluje się w statutach

W obecnym porządku prawnym zasady przyjmowania uczniów do przedszkoli, szkół i placówek są opisane w ustawie¹². Przepisy zawarte w ustawie, najpóźniej do 1 stycznia 2016 r., zostaną uzupełnione o trzy rozporządzenia ministra. W ciągu dwóch lat rady gmin, miast i powiatów podejmą uchwały w sprawie lokalnych kryteriów, a fakultatywnie także w sprawie zwiększenia liczby jednostek, do których można złożyć wnioski. Czas przejściowy będzie trwał od jednego roku do trzech lat: przedszkolach i placówkach oświatowych rok, w szkołach podstawowych i gimnazjach dwa lata, a w szkołach ponadgimnazjalnych pełne zintegrowanie założeń rekrutacji z innymi zmianami wdrażanymi na tym etapie

Przyjmowanie do szkół ponadgimnazjalnych w większości na dotychczasowych zasadach

W przypadku szkół ponadgimnazjalnych w dużym zakresie zostaną zachowane dotychczas obowiązujące rozwiązania. Warunkiem przyjęcia do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej jest ukończenie gimnazjum, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie – dodatkowo posiadanie zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu. Przyjmowanie kandydatów odbywa się po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego

– oraz dwa (a nie jak dotychczas trzy) inne przedmioty. Docelowo minister do 1 stycznia 2016 r. w drodze rozporządzenia określi obowiązujący dla całego kraju jednolity sposób przeliczania poszczególnych kryteriów na punkty. W okresie przejściowym na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016 kryteria uwzględniające ustawowe wskazania określa dyrektor szkoły, a sposób przeliczania ocen z wyników egzaminu – kurator oświaty w porozumieniu z dyrektorami szkół. Na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego przyjmuje się kandydatów z problemami zdrowotnymi ograni-

¹² Konkretnie w rozdziale 2a Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95, poz. 425, z późn. zm.).

edukacyjnym nastąpi w roku szkolnym 2017/2018.

Jednostki oświatowe, których dotyczą wdrożone przepisy, są zobowiązane do dostosowania swoich statutów do aktualnego stanu prawnego.

W związku z tym, że zasady rekrutacji uregulowano w ustawie, skreślony został pkt 6 art. 60 ustawy o systemie oświaty, który stanowił, że zasady rekrutacji uczniów są opisane w statucie. W konsekwencji jednostki oświatowe, których dotyczą wdrożone przepisy, są zobowiązane do dostosowania swoich statutów do aktualnego stanu prawnego.

Nowe przepisy – nowe możliwości

Nowe przepisy o przyjmowaniu do publicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych wprowadzają do polskiego systemu oświaty zasadniczą

zmianę. Na poziomie ustawy regulują procedurę rekrutacji, a tym samym ujednolicają zasady przyjmowania kandydatów do publicznych jednostek oświatowych. Kandydatom dają możliwość wybierania przedszkoli i szkół, chronią ich dane osobowe przekazywane na potrzeby rekrutacji i co najistotniejsze – dają im możliwość skutecznego odwołania się od decyzji komisji rekrutacyjnej, w tym skorzystania z instrumentu skargi do sądu administracyjnego. Jednostkom samorządu terytorialnego dają możliwość tworzenia lokalnej polityki oświatowej.

To samorzady decydują o lokalnych kryteriach stosowanych w procesie rekrutacji oraz o tym, do ilu jednostek kandydat ma prawo składać wnioski. Dyrektorzy otrzymali pakiet szczegółowych przepisów, które definitywnie rozstrzygają wiele dotychczas nieuregulowanych kwestii (katalog kryteriów losowych, zawartość wniosku i załączników do wniosku, sposób

publikowania rozstrzygnięć komisji, a także sposób przechowywania danych osobowych).

Nowe przepisy dają szansę na zbudowanie kultury organizacyjnej w ważnym obszarze polskiego systemu oświaty. Miejmy nadzieję, że taki właśnie będzie skutek zmian wprowadzanych tzw. ustawą rekrutacyjną.

Liliana Zientecka

Nauczycielka i urzędniczka z wieloletnim doświadczeniem na różnych szczeblach administracji oświatowej, obecnie Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej, Sportu i Edukacji Urzędu Miejskiego w Wołominie.

Wieloletni wykładowca na studiach podyplomowych, kursach kwalifikacyjnych i szkoleniach z zakresu zarządzania oświatą. Od 2011 r. trenerka w projekcie systemowym „Dokształcenie strategii zarządzania oświatą na poziomie lokalnym i regionalnym”. Uczestniczka wielu konferencji i seminariów reprezentująca samorządowców.

Autorka wielu materiałów szkoleniowych pomocnych w implikowaniu nowych przepisów prawa oświatowego w taki sposób, by stały się motywacją do budowania kultury organizacyjnej jednostek oświatowych oraz narzędziem skutecznego zarządzania oświatą w samorządach.

Podstawa prawna

Sejm, (1997), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483). | Sejm, (2004), Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). | Sejm, (2012), Konwencja z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169). | Sejm, (2013), Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 827). | Sejm, (2014), Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2014, poz. 7). | Trybunał Konstytucyjny, (2013), Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 stycznia 2013 r. (sygn. sprawy K 38/12).

